

**MINISTRY OF ECONOMIC AFFAIRS
HUNGARY**

Report of the Hungarian National Contact Point to the CIME

Budapest

May 22, 2001

Report of the Hungarian National Contact Point to the CIME

A/ Institutional Arrangements

Address of the Hungarian National Contact Point:

Ministry of Economic Affairs
1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.
Investment Incentives and Investment Promotion Department
Phone: 36-1-374-2877 Fax:36-1- 269-3478
E- mail: tibor.tejnora@gmv.gov.hu

Composition of the Hungarian National Contact Point (HNCP)

Hungary joined the Declaration in 1994 and the text of the Guidelines was published in the Hungarian National Gazette in the same year as non-binding international treaty. According to the obligation stemming from the treaty NCP was established but it did not work practically since multinational enterprises just started to settle down at that time. Officially Hungary became a member of OECD in 1996. Following the review of the Guidelines the HNCP was reorganised on October 10, 2000.

List of permanent members

Ministry of Economic Affairs (MEA)
Ministry of Finance (MoF)
Ministry of Foreign Affairs (MoFA)
National Bank of Hungary (NBH)

MEA acts as a Secretariat for the HNCP and a permanent member of HNCP at the same time. HNCP makes decision on the basis of consensus. Social partners (representatives of trade union associations and employers) are being informed regularly on events of CIME and they are invited case by case basis for the meeting of HNCP. Up till now Secretariat informed social partners by fax, phone and E-mail. From September 2000 when the bulk of information on the Guidelines was placed on the home page of MEA Internet became an effective mean to supply information on subject to people of Hungarian language. (Link to the OECD site gives possibility to read text of the Guidelines in English and French language.) The HNCP has no regular or continuous contacts with the total circle of the civil organisations. Their participation depends upon emerging issues. Noteworthy that beside HNCP several fora exist to keep closer contacts with civil organisations. HNCP is not the only one problem solving body.

B/ Information and Promotion

Hungary presented progress reports on the review of the Guidelines time by time. When the final text of the new Guidelines was approved by the ministers in June 27, 2000 MEA issued a press release and it was put on the home-page of MEA at the same time. Press release was a part of Hungary's promotional work. It explained the achievements of the revised Guidelines and the aims of CIME. In order to popularise the text of the Guidelines and for the sake of

better understanding an article was written and it was published in a bimonthly periodical (Review of Industry and Trade, No.4., 2000). Following the press release the new text in English was sent to the social partners officially by E-mail.

The text of the Guidelines together with all relevant information (e.g. Commentaries, Declaration, etc) was translated to Hungarian language as it was recommended by CIME and was posted to all permanent members and social partners. At the same time translated text and other essential information was put on the home page of MEA (website on Internet: <http://www.gm.hu/fomenu/kereskedelem/htm/oeed/index.htm>). In this way visibility and accessibility were ensured within a very brief period. Moreover the text of the Guidelines was published in the Bulletin of Foreign Economy (January 2001, No.1) which is an official publication of MoFA.

C/ Implementation

MEA in close co-operation with permanent members of HNCP worked out a brief procedural guide that explains what and how to do in the case of enquiry. The guide was also placed on the home page of MEA.

Till 22 May, 2001 one request (dated April 10, 2001) coming from Pécs town was received by the HNCP. A private person looked for the HNCP asking for leaflets free of charge on HNCP and the Guidelines. HNCP provided all information in written form by return post. Beside this case the number of queries on home page represents interest and reflects a relative quick and effective information distribution on the subject.

Statistical information on homepage of MEA between February 1 and May 21, 2001

Titles of written documents	Number of queries
OECD Guidelines for the Multinational Enterprises (brief summary)	941
Brief procedural guide	153
Guidelines	132

Source: MEA

D/ Other

Some samples enclosed document promotional activity carried out by HNCP. Documents were elaborated in order to explain the Guidelines and to improve co-operation.

Note: It is important to know that documents enclosed contain so-called blue lines which can be activated by users having up-to-date software and the total text will be available on the home page of MEA. However in some cases some older software can cause computer freeze.

May 23, 2001

Attachments

OECD Irányelvek a Multinacionális Vállalatok számára

2001. január

A multinacionális vállalatok működését, tevékenységét, viselkedésmódját az OECD keretében 1976-ban kidolgozott Irányelvek (Guidelines) kísérelte meg alapvetően önkéntes jelleggel - azaz nem kötelezően és szigorúan véve nem jogi érvénnyel - szabályozni. Ebben nagy szerepe volt az OECD CIME (Committee on International Investments and Multinational Enterprises = Nemzetközi beruházások és a multinacionális vállalatok Bizottsága elnevezésű) bizottságának, amely kidolgozója volt az általános elveknek, prioritásoknak és természetesen a vállalatoknak szánt ajánlásoknak, majd az ezeknek keretet adó Irányelveknek. Magyarországon 1994. május 31-én tették közzé a vonatkozó dokumentumokat magyar és angol nyelven.

1976 óta azonban a Föld egyes országainak gazdaságai nagyon jelentősen megváltoztak. A külföldi működő tőke áramlása felgyorsult, a tőketranszfer jelentékeny része a multinacionális vállalatok révén valósult meg. 1998-ban a világ összes országába irányuló külföldi működő tőke állomány 4088 milliárd USD-t ért el. Növekedett a multinacionális vállalatok nemzetközi kereskedelemben betöltött szerepe is, részarányuk megtöbbszöröződött az elmúlt negyedszázad alatt. 1997-ben a világ 100 legnagyobb (nem-pénzügyi szférában tevékenykedő) vállalata 2.1 trillió USD értékű terméket értékesített és 6 millió dolgozót foglalkoztatott. Vagyonuk összes értéke 1.8 trillió USD volt. Ez a 100 vállalat rendelkezett az összes transznacionális keretek között működő vállalat külföldi vagyonának 15%-val, illetve a vállalatcsoport összes értékesítésének 22%-val.

Az előbbiekből alapján érthető, hogy az egyes országok gazdasági és politikai vezetői miért szentelnek olyan nagy figyelmet a multinacionális vállalatoknak és az is, hogy miért igyekeznek az egyes kormányok szabályozni, ellenőrizhető keretek között tartani tevékenységüket. A megfigyelést és megfelelő kontrollt minden lényegesebb területen (az adózásban, az árképzésben, a környezetvédelemben, a műszaki-tudományos, technológiai fejlesztésben, a munkaügyi, foglalkoztatási problémák kezelésében, a fogyasztóvédelemben, a korrupció, vesztegetés elleni harcban, a szabad verseny fenntartásában) különösen fontosnak tartották. Nagy figyelmet fordítottak arra, hogy a multinacionális vállalatok ne avatkozhassanak bele egy adott ország belpolitikai életébe vagy arra, hogy az egyes vállalatok határokon túl nyúló kapcsolataikat ne használhassák fel az adott ország vagy országok külpolitikájának befolyásolására. Az elfogadott dokumentumok persze azt a felismerést is tükrözik, hogy a multinacionális vállalatok előtti, egymásnak ellentmondó előírásokból erdő akadályok egy részét mindenképpen meg kell szüntetni, hiszen ezek a vállalatok bizonyítottan a világkereskedelem, a termelés, a tőke- és technológia transzfer motorjai, egyes országokban a munkanélküliséget csökkentő, nemzeti jövedelmet növelő, gazdaságot stabilizáló tényezőként vannak jelen.

Az 1976. évi Irányelveknek még nyolc fejezete volt, de az alkalmazást és az értelmezést egyéb dokumentumok, így "A multinacionális vállalatokat érintő ellentmondó előírásokkal kapcsolatos általános megfontolások és gyakorlati megközelítések", az "OECD Tanácsának eljárási határozatai" segítették. Az utóbbiak között volt a négy alapvető eszköz (instrumentum), amelyek kölcsönös átfedésben alakultak ki és hatottak. Ezek: a nemzeti elbánás; irányelvek a multinacionális vállalatok számára; nemzetközi befektetési ösztönzők és ellen ösztönzők; és az ellentmondó előírások.

A nemzeti elbánás a tagországok számára olyan vállalatot jelent, hogy az országukban működő külföldi ellenőrzésű vállalatok részére a nemzetközi joggal összhangban lévő elbánást biztosítanak, amely nem kevésbé kedvező, mint a nemzeti vállalatok számára

hasonló helyzetben biztosított (nemzeti) elbánás. Az irányelvek a multinacionális vállalatok számára önkéntesen vállalt viselkedési normák betartásáról rendelkeznek, amelyeket a tagországok közösen ajánlanak a vállalatoknak, viszont közös célkitűzés az is, hogy a tagországok elhárítsák mindazokat az akadályokat, amelyek a vállalatok tevékenységét kedvezőtlenül befolyásolhatják, elősegítve a multinacionális vállalatok nyújtotta előnyök ösztönzését. A nemzetközi befektetési ösztönzők és ellenösztönzők lényegében arról szólnak, hogy a tagországoknak figyelemmel kell lenniük egymás érdekeire oly módon, hogy a meghozott intézkedések átláthatók legyenek, róluk információk azonnal rendelkezésre álljanak, és elkerüljék, illetve csökkentsék az egymásnak ellentmondó követelmények alkalmazását. Mindezek érdekében a tagországok készek egymás között konzultációk folytatására is. Az ellentmondó követelmények (előírások) körében a tagországok készek az olyan célú együttműködésre, amelyben minimalizálni kívánják a multinacionális vállalatokat sújtó ellentmondó előírásokat, illetve azok hatását. Ennek érdekében két-, illetve sokoldalú konzultációk keretében kísérik meg a problémák megoldását. A viták fóruma a CIME, amelynek joga van az ellentmondó előírásokkal kapcsolatos nézetek megismerése céljából meghívni az OECD Kereskedelmi és Ipari Tanácsadó Bizottságát (BIAC) és a Szakszervezeti Tanácsadó Bizottságot (TUAC).

A fenti eszközrendszert az elmúlt mintegy negyedszázad alatt többször módosították, finomították, így 1979-ben, 1984-ben és 1991-ben.

Az Irányelveknek a 21. század követelményeihez való igazítása szintén az OECD CIME elnevezésű bizottságához fűződik. A CIME 1998. novemberében kezdte meg a munkát és az elkészült dokumentumok 2000. június 27-én kerültek az OECD miniszteri értekezlet elé megerősítés végett.

A több mint másféléves munka keretében a CIME és annak munkacsoportja elvégezte az Irányelvek és a vonatkozó dokumentumok teljes átvilágítását. Üléseire több esetben meghívta a nem-kormányzati szervezetek képviselőit, illetve üléseket, konferenciákat rendezett azoknak az országoknak a részvételével, amelyek jelenleg nem tagjai a szervezetnek, de a multinacionális vállalatok az adott országok gazdasági életében jelentékeny szerepet játszanak. Folyamatosan konzultált a BIAC, TUAC képviselőivel, akiknek javaslatait az új dokumentumok megszövegezésénél figyelembe vették. Mindezekon kívül meghívták azoknak az OECD-n belül működő szakmai bizottságoknak irányítóit is, akik az Irányelvek fejezeteinek kialakításához segítséget tudtak adni, feldolgozva a szakterület probléma körét. Az elkészült tervezetet a legszélesebb körű, világméretű megvitatás céljából az OECD honlapján is szerepeltették teljes hozzáférhetőséget és válaszadási, véleményformálási lehetőséget biztosítva minden Internet használónak. Mindezek nyomán az új Irányelvek már tíz fejezetből áll. (Megtekinthető az OECD honlapján <http://www.oecd.org/daf/investment/guidelines/ncp.htm>. A bővülés két új fejezetnek köszönhető. Beépült a szövegbe a korrupció, vesztegetés elleni küzdelem, illetve a fogyasztók védelme. Az Irányelvek alkalmazását 64 bekezdésből álló Magyarázó Értelmezés is segíti. Az új szöveg egyik lényeges eleme, hogy már nem az "OECD tagországokról" szól, hanem az Irányelvekhez, illetve az OECD Nyilatkozathoz "csatlakozó országokról". Az Irányelveket ui. megerősítette és elfogadta a 29 OECD tagország, közöttük Magyarország is, továbbá a megfigyelői státuszban lévő Argentína, Brazília, Chile és Szlovákia. A dokumentumot, mint az egyetlen sokoldalúan megerősített szabálygyűjteményt így összesen 33 ország fogadta el.

Alkalmazását a csatlakozó országok kormányai elkötelezetten ösztönözni fogják.

Mindezekon kívül az OECD az Irányelvek alkalmazását ki szeretné terjeszteni az OECD jelenlegi határain kívülre is, azaz a nem-tagországok multinacionális vállalatai, illetve a nem-tagországokban működő, de OECD országok multinacionális cégei részére is ajánlani kívánja az Irányelvek alkalmazását, azaz el kívánja érni annak globális kiterjedésű önkéntes

használatát

- [Tájékoztató a Magyar Nemzeti Kapcsolattartó Pontról](#)
- [OECD irányelvek a multinacionális vállalatok számára](#)

Tájékoztató a Magyar Nemzeti Kapcsolattartó Pontról

1. A Magyar Nemzeti Kapcsolattartó Pont szerepe, feladata, működésének alapkritériumai, valamint kapcsolata más szervezetekkel

A Nemzeti Kapcsolattartó Pont (röv. NKP)

- ismertté teszi és terjeszti az Irányelveket, felhasználva az elektronikus média eszközeit is, lehetővé teszi az Irányelvek szövegének nemzeti nyelven való megismertetését,
- szemináriumokat, üléseket szervez az Irányelvek megismertetése végett,
- kapcsolatot létesít az üzleti élet, a munkáltatói, munkavállalói, a nem-kormányzati és civil szerveződésekkel abból a célból, hogy a magyarázza az Irányelvek alkalmazását és szükség esetén értelmezze azokat,
- válaszol azokra a kérdésekre, amelyek az Irányelvek alkalmazásával kapcsolatban felmerülnek az üzleti élet, munkáltatói, a munkavállalói, a nem-kormányzati és civil szerveződések képviselői, természetes személyek, illetve más Nemzeti Kapcsolattartó Pontok, a Deklarációhoz még nem csatlakozott országok kormányai részéről,
- tartja a kapcsolatot (szükség esetén) a többi Nemzeti Kapcsolattartó Ponttal, illetve a CIME-vel,
- évente jelentést készít tevékenységéről a nemzeti hatóságok, illetve a CIME részére.

Az NKP-k működésének alap kritériumai

- **Láthatóság:** azt jelenti, hogy a csatlakozó országok kormányai informálják az üzleti élet képviselőit, a munkáltatókat és munkavállalókat, a nem-kormányzati szervezeteket arról, hogy NKP-k működnek az Irányelvek alkalmazása és az alkalmazás ösztönzése, az irányelvek megismertetése céljából. Az NKP-k ennek érdekében aktív szerepet játszanak, szemináriumokat és üléseket szerveznek.
- **Elérhetőség:** az NKP-nak könnyen megtalálhatónak kell lennie minden szereplő számára, ehhez segítségként az elektronikus médiák is felhasználhatók. Az NKP-nak minden jogszerű megkeresésre válaszolnia kell megfelelő időben és módon.
- **Átláthatóság:** az NKP-k elszámoltathatósága és a közvélemény bizalmának elnyerése végett van rá szükség. A tevékenység legnagyobb részének ki kell állnia az átláthatósági követelményeket, beleértve az ügyek végső megoldását is, hacsak erre vonatkozólag nem merülnek fel adat - és titokvédelemmel kapcsolatos átláthatóságot korlátozó jogszabályok.
- **Elszámoltathatóság:** az NKP-k nagyobb aktivitása a közvélemény látókörébe hozza az NKP-at. Az NKP-k tevékenységét bemutató éves jelentés és az NKP-k éves ülései alkalmat adnak az ún. legjobb gyakorlat megismertetésére és annak ösztönzésére, valamint arra, hogy a CIME megteremtse a tapasztalatok kicserélésének lehetőségét és az NKP-k tevékenységével összefüggésben a hatékonyság növelését.

A CIME szerepe, feladata és kapcsolata az NKP-val

A Tanácsi Határozat megszabja a CIME felelősségét az Irányelvekkel kapcsolatban, azaz az eszmecseréket szervez az Irányelvekkel kapcsolatos ügyekről, szükség esetén tisztázza a kialakult problémákat és helyzeteket, eszmecserét tart a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokról és jelent a Tanácsnak az Irányelvekről. A CIME az OECD - nek az Irányelvek felülvizsgálatáért és működéséért felelős testülete. Ez a felelősség nemcsak az Irányelvekre vonatkozik, hanem a Nyilatkozat eszközeire (alapvető instrumentumaira) is.

Annak visszatükröződéséeként, hogy az Irányelvek fontossága megnőtt az OECD-n kívül, a Határozat konzultációs lehetőséget biztosít a nem-csatlakozó országok részére is az Irányelvekkel kapcsolatos összes ügyben, azaz a CIME időről-időre üléseket szervezhet az Irányelvek alkalmazásában érdekelt ország csoportok részére, vagy kapcsolatot létesíthet egy-egy országgal, ha arra igény mutatkozik.

2. Az NKP eljárásrendje megkeresés (észrevétel) esetén

Amennyiben az Irányelvekkel vagy egy vállalattal kapcsolatban megkeresés (észrevétel) érkezik a Nemzeti Kapcsolattartó Ponthoz, akkor az felméri, hogy a megkeresés (észrevétel) valóban az Irányelvek hatálya alá esik-e, igényel -e további vizsgálatot és válaszol a folyamodónak, hogy a megkeresés kapcsán megindítja-e a szükséges eljárást vagy sem. Ha az eljárás megindul, akkor az NKP konzultál mindazon szervezetekkel, amelyek segíthetnek a megkeresés megválaszolásában, illetve a probléma megoldásában. Első fokon kezdeményezi a válasz megadását, illetve a probléma megoldását országon belül. Ha ez nem lehetséges, szükség szerint bevonja más országok Nemzeti Kapcsolattartó Pontját vagy Pontjait. Ha az eset igényli, akkor felveszi a kapcsolatot az ügyben érdekelt, de a Deklarációhoz nem-csatlakozó országok kormányával vagy kormányaival, illetve ha szükséges az ügy bonyolultsága miatt, a CIME-hez fordul a felmerülő kérdések tisztázása és adott esetben az Irányelvek érintett részének értelmezése végett.

A konzultációkat, illetve a vizsgálatot követően az NKP a megoldásra javaslatot tesz a folyamodónak. Ha az érintett vállalat és a folyamodó között megegyezést nem sikerül elérni, akkor az NKP az adott ügyről nyilatkozatot ad ki és ennek keretében ismerteti azokat az ajánlásokat, amelyek révén a probléma megfelelően rendezhető az Irányelvek szellemében. Az Irányelvekkel kapcsolatos észrevétel esetén, annak megtárgyalása után az NKP értelmezi azt és közli véleményét a folyamodóval. Ha a válasz a folyamodó részére nem fogadható el, akkor lehetséges javaslat tétel az Irányelvek érintett részének módosítására, illetve az érintett rész magasabb szintű tisztázása vagy értelmezése. Ekkor az NKP hivatalosan megküldi az észrevételt a CIME-nek azzal a megjegyzéssel, hogy vegye azt figyelembe az Irányelvek korszerűsítésénél, vagy ha szükséges a CIME tisztázza (értelmezza) a helyzetet. A CIME vizsgálatot követően az NKP közli annak eredményét a folyamodóval.

Az NKP abból a célból, hogy segítse a megfelelő megoldás elérését, az érdekelt felektől információkat kérhet, mindaddig azonban, amíg az eljárás folyik az NKP-nak be kell tartani az üzleti titok és a személyi adatvédelem szabályait. Ha a felek között nem sikerül megegyezést elérni, akkor az érdekelt szabadon nyilatkozhatnak, viszont az eljárás alatt a másik fél által biztosított információkat csak akkor használhatják fel, ha ahhoz az információt adó fél hozzájárult.

Az érdekelt felekkel való konzultációt követően az eljárás eredményét (eredményeit) az NKP nyilvánosságra hozza, kivéve azokat az információkat, amelyek esetében a bizalmas adatkezelés fenntartása indokolt.

Ha egy a Deklarációhoz nem csatlakozott országban keletkező eset kapcsán érkezik megkeresés, az NKP ez esetben legjobb belátása és az alkalmazhatóság feltételeinek megléte szerint követheti a fentiekben ismertetett eljárási rendet.

3. A vállalatokkal kapcsolatos megkeresés, illetve az Irányelvekkel kapcsolatos észrevétel benyújtásának módja

A megkeresést (észrevételt) tevőnek folyamodványát írásban kell benyújtania és a következő adatokat, illetve információkat kell átadnia a Nemzeti Kapcsolattartó Pontnak:

- A megkeresést beküldő (észrevételt tevő) személy vagy szervezet neve és címe (telefon, fax száma, E-mail címe, ha vannak, illetve szervezet esetében a kapcsolattartó személy neve és beosztása is),
- az észrevétel, illetve az eset és a körülmények pontos leírása,
- az észrevételezett eset helye (annak megállapítása végett, hogy melyik Kapcsolattartó Pont vagy ország kormánya az illetékes),
- annak közlése, hogy az ismertetett eset vagy észrevétel kapcsán az Irányelvek mely része érintett,
- bármely az eset elbírálását, megítélését segítő információ leírása, bizonyíték(ok) átadása, észrevétel esetén annak indokolása,
- annak közlése, hogy az NKP rendelkezésére bocsátott információk mely része kezelendő bizalmasan, azaz mely részek nem közölhetők az érintett vállalattal, illetve mely részek azok, amelyek az eljárás lezárását követően sem hozhatók nyilvánosságra.

4. A vállalatokkal kapcsolatos megkeresés, illetve az Irányelvekkel kapcsolatos észrevétel benyújtásának helye

Magyar Nemzeti Kapcsolattartó Pont

Gazdasági Minisztérium
H-1055 Budapest, V., Honvéd u. 13-15.
Tel: (1) 374-2877
Fax: (1) 269-3478
E-mail: tibor.tejnora@gmv.gov.hu

**PÉNZÜGYI, FISKÁLIS ÉS VÁLLALKOZÁSI IGAZGATÓSÁG
NEMZETKÖZI BEFEKTETÉSI ÉS MULTINACIONÁLIS
VÁLLALATOK BIZOTTSÁGA**
"OECD Irányelvek a multinacionális vállalatok számára" Munkacsoport

OECD Irányelvek a multinacionális vállalatok számára

2000. évi felülvizsgálat

Ez a dokumentum az OECD Miniszteri Tanácsának 2000. évi ülése alkalmából most megjelent "OECD Irányelvek a multinacionális vállalatok számára" c. kiadvány szövegét tartalmazza. A kiadvány a felülvizsgált "Deklaráció a nemzetközi befektetésekről és multinacionális vállalatokról" c. dokumentum végleges szövegét, az "OECD Irányelvek multinacionális vállalatok számára" c. dokumentum felülvizsgált szövegét, a felülvizsgált Tanácsi határozatot, a nemzeti kapcsolattartási pontok számára szóló Eljárási útmutatót és az Irányelvek szövegéhez és a végrehajtási eljárásokhoz fűzött Értelmező magyarázatokat foglalja magában.

94986

(A teljes dokumentum az eredeti formájában az OLIS-on elérhető.)

Tartalomjegyzék

[Előszó](#)

[Köszönetnyilvánítás](#)

[A miniszteri találkozó elnökének nyilatkozata, 2000. június](#)

[Kivonat a 2000. júniusi Miniszteri Értekezlet sajtóközleményéből](#)

[Deklaráció a nemzetközi befektetésekről és multinacionális vállalatokról](#)

[1. Rész](#)

[OECD irányelvek a multinacionális vállalatok számára](#)

[Előszó](#)

[I. Fogalmak és elvek](#)

[II. Általános irányelvek](#)

[III. Nyilvánosságra hozatal](#)

[IV. Foglalkoztatási és ipari kapcsolatok](#)

[V. Környezetvédelem](#)

[VI. A korrupció elleni harc](#)

[VII. Fogyasztói érdekvédelem](#)

2. Rész

Az "OECD irányelvek multinacionális vállalatok számára" végrehajtási eljárásai

[Az OECD Tanácsának határozata](#)

[Eljárési útmutató](#)

3. Rész

Értelmező magyarázatok

[Értelmező magyarázat az "OECD irányelvek multinacionális vállalatok számára" c. dokumentumhoz](#)

- [Értelmező magyarázat az általános irányelvekhez](#)
- [Értelmező magyarázat a nyilvánosságra hozatalhoz](#)
- [Értelmező magyarázat a foglalkoztatási és ipari kapcsolatokhoz](#)
- [Értelmező magyarázat a környezetvédelemhez](#)
- [Értelmező magyarázat a korrupció elleni harchoz](#)
- [Értelmező magyarázat a fogyasztói érdekvédelemhez](#)
- [Értelmező magyarázat a tudományhoz és technikához](#)
- [Értelmező magyarázat a versenyhez](#)
- [Értelmező magyarázat az adózáshoz](#)

[Értelmező magyarázat az "OECD irányelvek multinacionális vállalatok számára" végrehajtási eljárásaihoz](#)

Előszó

Szeretnék köszönetet mondani mindazok erőfeszítéseikért, akik az elmúlt két évben hozzájárultak az OECD "Irányelvek multinacionális vállalatok számára" c. dokumentuma felülvizsgálatához. Elsősorban a hollandiai Marinus Sikkelen elnökletével irányított, az Irányelvekkel foglalkozó OECD munkacsoport kormányküldötteire gondolok. Szakértelmükkel és kormányuk iránti elkötelezettségükkel olyan előre tekintő megállapodást tudtak létrehozni, amelyet a kormányok támogatni fognak az elkövetkező években. Az OECD Üzleti és Ipari Tanácsadó Bizottsága (BIAC) és az OECD Szakszervezeti Tanácsadó Bizottsága (TUAC) választóikkal együtt dolgoztak azért, hogy a felülvizsgálat előnyökkel járjon mind a munkáltatók, mind a munkavállalók szempontjából. Szeretnék külön köszönetet mondani azoknak a nem kormányzati szervezeteknek, amelyek eljárásunk során részvételükkel segítettek az OECD-t, hogy jobban tükröződjene a munkánk iránt különösen érdeklődő polgárok szempontjai. Az OECD tagországok hangsúlyozták, hogy a következő évszázad politikai, gazdasági és társadalmi kihívásai jól informált és aktívan résztvevő polgárokat igényelnek. Azt várják az OECD-től, hogy segítse a kormányokat a polgári

társadalommal folytatott konzultáció és kommunikáció javításának fontos feladatában

Az OECD miniszteri szintű értekezletének témája - amely jóváhagyta az irányelveket - "A globalizáció formálása" volt. A nemzetgazdaságok integrációja a globális gazdaságba felgyorsul és erősödik az új technológiák és az új lehetőségek hatására. Ezek az új lehetőségek nemcsak érlelik a profitot, hanem ösztönzik is a fejlődést és a jobb szociális feltételek megteremtését az egész világon. A felülvizsgált Irányelvek a globalizáció formálásának fontos eszközét fogják képezni. A jó vállalatirányítás kormányzat által támogatott szabványát nyújtják, amely segíteni fog abban, hogy a nemzetközi piacon a versenytársak számára azonos játéktér alakuljon ki. Olyan szabvány lesz, amellyel a vállalatok maguk demonstrálhatják, hogy valóban a pozitív változás fontos elemei mind a fejlődő, mind a fejlett világban.

Hiszek abban is, hogy a multinacionális vállalatok számára készült, felülvizsgált Irányelvek jó példát szolgáltatnak az olyan típusú sokoldalú eszközre, amely egyre inkább alkalmazható a globalizáció szabályokon és értékeken alapuló kereteinek meghatározására. Való igaz, hogy az Irányelvek jogilag nem kötelezőek. De ennek számos előnye lehet: nevezetesen, az Irányelveket sikerült viszonylag gyorsan megtárgyalni, és magasra tenni a mércét, tükrözve értékeinket és szándékainkat. Ugyanakkor az Irányelvek fontosak és jelentős utógondozási, valamint ellenőrzési és megfigyelési feladatokat foglalnak magukban. Az ilyen rugalmas kötelezettségvállalások révén a munkáltatókkal, a munkavállalókkal és a polgári társadalommal együttműködő kormányok felvázolhatják azokat az irányokat, amelyeket a globális közösség kíván a globális gazdasági fejlődés érdekében.

Nagyon hálás vagyok azért, hogy négy, az OECD-n kívüli ország - Argentína, Brazília, Chile és a Szlovák Köztársaság - kezdettől fogva kinyilvánította Irányelvek iránti hűségét. Az Irányelvekhez csatlakozó valamennyi kormány örömmel lát más országokat is, amelyek akkor csatlakoznak majd, amint az Irányelvek bizonyítják értéküket.

[a főtitkár aláírása]

Köszönetnyilvánítás

Szeretnék mindazoknak köszönetet mondani, akik hosszú órákat töltöttek el a felülvizsgálattal, s odaadással és magas színvonalon végezték munkájukat. Külön köszönet és elismerés illeti Marinus Sikkelt urat a holland Gazdasági Minisztériumból a Nemzetközi Befektetési és Multinacionális Vállalatok Bizottsága Irányelveivel foglalkozó Munkacsoport elnöki teendőinek kivételesen magas szintű ellátásáért. Marino Baldi nagykövet urat, a Nemzetközi Befektetési és Multinacionális Vállalatok Bizottsága elnökét, akinek vezetésével folyt a Munkacsoportban az Irányelvek felülvizsgálata, szintén köszönet illeti azért, hogy a felülvizsgálat sikerrel zárult. A Szervezetnél sokan foglalkoztak a felülvizsgálattal - az alapvetően csapatmunka volt. A Pénzügyi, Fiskális és Vállalkozási Igazgatóság részéről szeretnék köszönetet mondani William Witherellnek, Rainer Geigernek, Robert Leynek, Kathryn Gordonnak, Christopher Wilkiének, Catherine Yannaca-Smallnak, France Benoisnak és Pamela Duffinnak. Az egyes fejezetekhez jelentős mértékben hozzájárult: Bénédicte Callan (tudomány és technológia), Richard Frederick (nyilvánosságra hozatal), Tom Jones (környezetvédelem), Laurie Labuda (fogyasztói érdekvédelem), John Neighbour (adózás), Enery Quiñones (korrupció elleni harc), Peter Tergeist (foglalkoztatási és ipari kapcsolatok) és Terry Winslow (verseny). Nicola Bonucci jogi tanácsadást nyújtott.

A miniszteri találkozó elnökének nyilatkozata, 2000. június

Az elmúlt két évben az OECD széles körű felülvizsgálatot folytatott az *"Irányelvek multinacionális vállalatok számára"* c. dokumentum tárgyában annak biztosítása céljából, hogy ez a dokumentum megőrizze fontosságát és hatékonyságát a gyorsan változó globális gazdaságban. Örömmel jelentem be, hogy ma 29 tagország és négy, a tagországokon kívüli ország - Argentína, Brazília, Chile és a Szlovák Köztársaság - kormányai elfogadták az *Irányelvek* és a kibővített végrehajtási eljárások új szöveggyűjteményét.

Az *Irányelvek* a 33 csatlakozó országban vagy onnan kiindulva működő multinacionális vállalatokhoz a kormányok által intézett, a felelősségteljes vállalatirányításra vonatkozó ajánlásokat tartalmazzák. Bár az elmúlt években több vállalat kidolgozta saját vezetési szabálygyűjteményét, az OECD *Irányelvek* az egyetlen olyan sokoldalúan jóváhagyott és átfogó kódex, amelynek továbbfejlesztése mellett a kormányok elkötelezték magukat. Az *Irányelvek* kifejezi azon országok kormányainak közös értékeit, amelyek a nemzetközi működő tőke befektetések fő forrásai és a multinacionális vállalatok fő befogadói. Bárhol a világon alkalmazhatók az üzleti tevékenységek során.

Ez a kezdeményezés nagyon időszerű. Széles körben elismert, hogy a külföldi tőkebefektetések fontosak a gazdasági növekedés szempontjából, és hogy a multinacionális vállalatok hozzájárulnak a gazdasági, a társadalmi haladáshoz és a környezet védelméhez. Ugyanakkor továbbra is sokakat foglalkoztató kérdés, hogy tevékenységük hogyan hat az anyaországra és a befogadó országokra. Az új *Irányelvek* fontos lépést jelent e kérdések megválaszolásában és egyúttal javítja a nemzetközi befektetések légkörét. Az *Irányelvek* kiinduló tétele az, hogy a nemzetközileg egyeztetett elvek segíthetik a konfliktusok megelőzését és a bizalom légkörének kiépítését a multinacionális vállalatok és az őket befogadó társadalom között.

Az *Irányelvek* nem helyettesítik és nem is hatálytalanítják az alkalmazható jogszabályokat, hanem kiegészítő magatartási elveket képviselnek, és ilyen minőségben nem hoznak létre konfliktusteremtő követelményeket.

Az *Irányelvek* új szövege messzemenő változásokat foglal magában, amelyek újból megerősítik a fenntartható fejlődés napirendjének gazdasági, társadalmi és környezeti elemeit. Új ajánlásokként került felvételre a gyermekmunka és a kényszermunka megszüntetése, így az ajánlások most a nemzetközileg elismert fő munkaügyi elvek mindegyikére kiterjednek. Felvettük az emberi jogokra vonatkozó ajánlást, és új fejezeteket a korrupció leküzdéséről és a fogyasztóvédelemről. A környezetvédelmi rész most arra ösztönzi a multinacionális vállalatokat, hogy javítsák környezetvédelmi teljesítményüket a jobb belső környezetvédelmi igazgatás és a környezeti hatásokkal kapcsolatos előre nem látható kiadások jobb tervezése révén. Frissítettük a nyilvánosság és az átláthatóság biztosításával foglalkozó fejezetet, hogy tükrözze az *OECD Vállalatirányítási Elveit* és ösztönözze a társadalmi és a környezetvédelmi elszámoltathatóságot.

Jelentősen javítottuk a végrehajtási eljárásokat. Míg az *Irányelvek* ajánlásai a vállalkozásokhoz szólnak, a kormányok a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok hálózata révén felelnek az *Irányelvek* megvalósításáért, a kérdések kezeléséért és a konkrét esetekben felmerült problémák megoldásának előmozdításáért. A felülvizsgálat jelentős segítséget nyújtott a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok számára a kötelezettségeik ellátásához, és létrehozta az átláthatóság, az elszámoltathatóság és a legjobb gyakorlat előmozdítását célzó mechanizmusokat. Az OECD Nemzetközi Befektetési és Multinacionális Vállalatok Bizottsága (CIME) lesz továbbra is az a felelős szerv, amely tisztázza az *Irányelvek* jelentését és vizsgálja hatékonyságát.

Maga a felülvizsgálati folyamat is külön említést érdemel A Nemzetközi Befektetési és Multinacionális Vállalatok Bizottsága széles körű konzultációk sorozatát folytatta le az üzleti világgal, a munkavállalói oldal képviselőivel, a nem kormányzati szervezetekkel és a tagországokon kívüli országokkal. Interneten keresztül volt lehetőség az észrevételek megtételére. A nagyobb átláthatóság és nyitottság irányába mutató erőfeszítés jelentős hozzájárulás volt a felülvizsgálathoz és tükrözi, hogy milyen fontos fejlődés következett be abban, ahogy az OECD ezt a tevékenységet kezeli.

Az OECD évtizedeken át segítette az együttműködést a nemzetközi befektetések terén a "Deklaráció a nemzetközi befektetésekről és multinacionális vállalatokról" c. dokumentuma révén. A Deklaráció nem kötelező elveket és szabványokat állapít meg mind a kormányok, mind a vállalkozások számára. Az Irányelvek, amely a vállalkozásokhoz szól, továbbra is e kiegyensúlyozott csomag fontos része és hozzájárul a kedvező befektetési légkör kialakításához. A csomag egyéb elemei kormányzati kötelezettségvállalásokat tartalmaznak a külföldi irányítású vállalkozások számára a nemzeti elbánás biztosítására, a vállalkozásokkal szemben támasztott követelmények terén a konfliktus elkerülésére és a befektetési ösztönzőkkel és ellenőztönzőkkel kapcsolatos együttműködésre. Az OECD-n kívüli országokat szintén bátorítják, hogy csatlakozzanak ehhez a Deklarációhoz.

Végül szeretném hangsúlyozni, még csak most kezdődött az a feladat, hogy az Irányelveket a nemzetközi üzleti világ számára hathatós eszközzé tegyük. Az üzleti világ, a munkavállalói oldal képviselői és a nem kormányzati szervek folyamatos támogatása és részvétele elengedhetetlen ahhoz, hogy a felülvizsgált *Irányelvek* hasznos kiindulópontként és eszközként szolgáljon a vállalkozások társadalmi felelősségének előmozdítása terén. A nem csatlakozó kormányok is jelentős mértékben hozzájárulhatnak ehhez. Végül az *Irányelvek* sikere és hatékonysága attól függ, hogy az előmozdításában és megvalósításában résztvevő valamennyi fél milyen nagy felelősséget és jóhiszeműséget tanúsít.

*Peter Costello, parlamenti képviselő,
az Ausztrál Nemzetközösség kincstárnoka*

Kivonat a 2000. júniusi Miniszteri Értekezlet sajtóközleményéből

26. A miniszterek üdvözlötték az OECD tagországok, valamint Argentína, Brazília, Chile és a Szlovák Köztársaság kormányai által elfogadott, a multinacionális vállalatok számára készült felülvizsgált Irányelveket. Az Irányelvek az egész világra kiterjedően a hatályos jogszabályoknak megfelelő, felelős vállalati magatartásra vonatkozó ajánlások átfogó tárházát alkotják. Ez a dokumentum az OECD "Deklaráció a nemzetközi befektetésekről és multinacionális vállalatokról" c. dokumentuma részét képezi, amely kiegyensúlyozott feltételeket biztosít a nemzetközi befektetési légkör javításához, és ösztönzi azt a pozitív hozzájárulást, amit a multinacionális vállalatok tehetnek a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi célok elérése érdekében. Az Irányelvek a munkáltatók, a munkavállalók képviselői és a nem kormányzati szervezetek közötti konstruktív párbeszéd keretében került kidolgozásra, és fontos lépést jelent a globalizációval szembeni aggodalmak kezelésében. A hatékony megvalósítás valamennyi érintett felelősségétől és jóhiszeműségétől függ: a kormányok, a vállalkozások és a munkaügyi szervezetek, illetve minden érdekelt fél szerepet játszik ebben a folyamatban.

27. Az OECD folytatja elemző munkáját a befektetési politika terén, beleértve a befektetések liberalizálásából származó előnyök lehető legnagyobb növelésére irányuló munkát, a szociális és környezetvédelmi területekre kiterjedő vonatkozásokat és a befektetések

becsalogatását célzó verseny káros formáival kapcsolatos tevékenységet is. Az OECD ösztönzi a tagországokon kívüli országokat, hogy csatlakozzanak a "Deklaráció a nemzetközi befektetésekről és multinacionális vállalatokról" c. dokumentumhoz.

DEKLARÁCIÓ A NEMZETKÖZI BEFEKTETÉSEKRŐL ÉS MULTINACIONÁLIS VÁLLALATOKRÓL

2000. június 27.

A CSATLAKOZÓ KORMÁNYOK¹
TEKINTETTEL ARRA, HOGY:

- a nemzetközi befektetés nagy fontosságú a világgazdaság számára, és jelentősen hozzájárul az országok fejlődéséhez;
- a multinacionális vállalatok fontos szerepet játszanak e befektetési folyamatban;
- a nemzetközi együttműködés javíthatja a légkört a külföldi befektetések számára, ösztönözheti azt a pozitív hozzájárulást, amivel a multinacionális vállalatok előmozdíthatják a gazdasági, társadalmi haladást és a környezet védelmét, és lehetőleg kisebbre csökkenthetik, valamint megoldhatják a tevékenységükből eredő nehézségeket;
- a nemzetközi együttműködés előnyei növekednek azáltal, hogy a nemzetközi befektetésekre és multinacionális vállalatokra vonatkozó kérdéseket kölcsönösen összefüggő eszközök kiegyensúlyozott szerkezetében kezelik;

KIJELENTIK, HOGY:

I. Irányelvek a multinacionális vállalatok számára

Közösen ajánlják a területükön vagy onnan kiindulva működő multinacionális vállalatok számára a jelen dokumentum. 1. Mellékletében² ismertetett Irányelvek betartását, figyelembe véve az Előszóban ismertetett és az Irányelvek szerves részét képező szempontokat és közös megállapításokat;

II. Nemzeti elbánás

1. A csatlakozó kormányoknak a közrend fenntartására, a lényeges nemzetbiztonsági érdekek védelmére és a nemzetközi békével és biztonsággal kapcsolatos kötelezettségeik teljesítésére irányuló feladataikkal összhangban a területükön működő és közvetlenül vagy közvetve más csatlakozó kormány állampolgárainak tulajdonában vagy ellenőrzése alatt álló vállalkozásokat (a továbbiakban "külföldi ellenőrzésű vállalkozások") törvényeik, rendeleteik és igazgatási gyakorlatuk szerint kell kezelniük a nemzetközi joggal összhangban, és nem kevésbé kedvező módon, mint amilyen elbánást nyújtanak hasonló helyzetben a hazai vállalkozások számára (a továbbiakban "Nemzeti elbánás");
2. A csatlakozó kormányok meg fogják fontolni a "Nemzeti elbánás" alkalmazását azoknak az országoknak a tekintetében, amelyek kormányai nem csatlakoztak;
3. A csatlakozó kormányok annak biztosítására törekednek, hogy

területi alegységeik alkalmazzák a "Nemzeti elbánást";

4. Jelen Deklaráció nem foglalkozik a csatlakozó kormányok azon jogával, hogy szabályozzák a külföldi befektetések beáramlását vagy a külföldi vállalkozások alapítási feltételeit;

III.

Konfliktust teremtő követelmények

Együttműködnek abból a célból, hogy elkerüljék vagy a minimumra szorítsák le a multinacionális vállalatokra vonatkozó, konfliktust teremtő követelmények előírását, és figyelembe veszik a jelen dokumentum 2. Mellékletében³ ismertetett általános szempontokat és gyakorlati módozatokat.

IV.

Nemzetközi befektetési ösztönzők és ellen-ösztönzők

1. Elismerik, hogy erősíteni kell az együttműködésüket a nemzetközi működő tőke befektetések terén;
2. Ezzel elismerik, hogy megfelelően mérlegelni kell a csatlakozó kormányok érdekeit az alkalmazható törvények, rendeletek és igazgatási gyakorlatok (a továbbiakban "intézkedések") által érintett területeken, hivatalos ösztönzőket és ellenösztönzőket állapítva meg a nemzetközi működő tőke befektetésekre;
3. A csatlakozó kormányok arra törekednek, hogy az ilyen intézkedéseket lehetőség szerint átláthatóvá tegyék, hogy fontosságukat és céljukat fel lehessen tárni, s hogy az ezekre vonatkozó információk könnyen elérhetőek legyenek;

V.

Konzultációs eljárások

Készek egymással konzultálni a fenti ügyekben a Tanács tárgyra vonatkozó határozataival összhangban;

VI.

Felülvizsgálat

Rendszeresen felülvizsgálják a fenti kérdéseket a csatlakozó kormányok közötti nemzetközi gazdasági együttműködés hatékonyságának javítása céljából a nemzetközi befektetésekkel és a multinacionális vállalatokkal kapcsolatos kérdésekben.